

Finata Bank mag geen willekeurig rente vaststellen

De Geschillencommissie Financiële Dienstverlening heeft onlangs geoordeeld dat Finata Bank de rente die zij aan klanten in rekening brengt niet willekeurig mag verhogen. De Ombudsman van het Kifid heeft op 3 maart 2011 Finata (InterBank) ook op niet mis te verstane wijze terechtgewezen en verklaard dat zij geen willekeurige rente in rekening mag brengen aan haar klanten. Ons kantoor staat een cliënt bij die thans tegen Finata procedeert over deze kwestie bij de rechtbank Rotterdam, waarvan wij het vonnis in februari 2013 verwachten. We denken dat er na de uitspraak van het Kifid en na de aanbeveling van de Ombudsman mogelijkheden liggen voor consumenten die bij verschillende banken kredietovereenkomsten hebben afgesloten met een variabele rente waarbij de bank eenzijdig de hoogte kan bepalen.

De zaak

In 2003 heeft de eiser (verder te noemen: consument) tezamen met haar partner een doorlopende kredietovereenkomst met een kredietlimiet tot maximaal €51.000,- tegen een effectieve rente op jaarbasis van 9,9% afgesloten bij Finita BANK N.V. (verder te noemen: Finita). Finita is een dochtermaatschappij van InterBank N.V., welke vennootschap op haar beurt weer een dochtermaatschappij is van Crédit Agricole Consumer Finance Nederland B.V.. In de algemene voorwaarden, die van toepassing is op de kredietovereenkomst, is het volgende opgenomen:

“a. De kredietvergoeding wordt uitgedrukt in de effectieve rente op jaarbasis en omvat alle kosten van het krediet.”

“b. De kredietvergoeding wordt van dag tot dag berekend en kan door kredietgever, met inachtneming van de krachtens de wet gestelde maxima, worden gewijzigd. Kredietgever zal Cliënt van iedere wijziging schriftelijk in kennis stellen.”

Dit artikel uit de algemene voorwaarden komt er in feite op neer, dat de kredietgever de rente eenzijdig kan wijzigen. Er is dus een variabele rente afgesproken voor de kredietovereenkomst. Wanneer er zich wijzigingen voordoen op de kapitaalmarkt dan kan de bank de rente aanpassen. De klacht bij de Commissie komt er feite op neer dat het niet bepaalbaar is hoe het kredietvergoedingspercentage, de rente die de bank aan de klanten in rekening brengt, wordt vastgesteld. Nu het niet bepaalbaar is, kan het ook nooit zijn afgesproken, zo oordeelt de klager. Finata heeft het kredietvergoedingspercentage flink verhoogd, terwijl de markrentes steeds maar omlaag zijn gegaan. Finata is niet bereid om uit te leggen en te laten zien waarom zij, terwijl de markrente heel erg laag is, hoge rentes aan de eigen klanten in rekening brengt. Finata stelt in algemene zin dat dit aan de hoge kosten voor het verkrijgen van funding zou liggen.

De beoordeling door de Commissie

De Commissie bepaalt dat de vraag wat de partijen zijn overeengekomen over de hoogte van de rente en de wijziging van de rente, en wat de consument in dat opzicht mocht verwachten, af hangt van de uitleg van de overeenkomst in het licht van alle omstandigheden van het geval (zie HR 13 maart 1981, NJ 1981, 635, beter bekend als de Haviltex-norm)

Bij bedingen in consumentenovereenkomsten dient de contra proferentum-regel te worden gehanteerd, die vanaf 1999 is opgenomen in boek 6 van het Burgerlijk Wetboek:

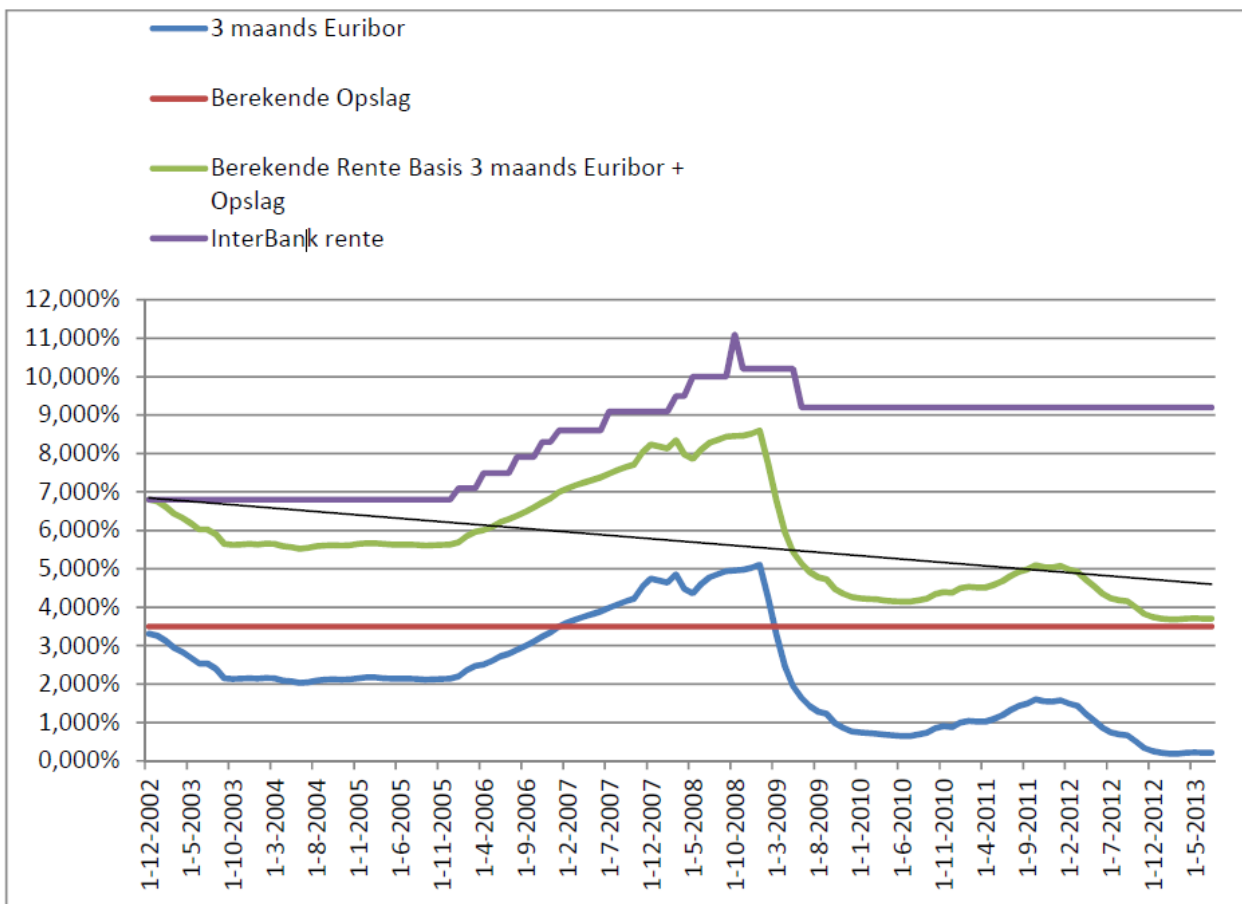
-2. Bij een overeenkomst als bedoeld in artikelen 236 en 237 moeten de bedingen duidelijk wen begrijpelijk worden opgesteld. Bij twijfel over de betekenis van een beding, prevaleert de voor de wederpartij gunstigste uitleg.

Het begrip “variabele rente” in de algemene voorwaarden wijst, in overeenstemming met het zojuist geciteerde rechtsbeginsel, naar een kenbare externe referentievoet. Dit kan de korte geldmarktrente zijn. Daarbij mag een consument in beginsel verwachten dat de rente de marktontwikkelingen volgt. Dat de bank de kredietvergoeding niet slechts laat afhangen van deze externe referentievoet volgt niet uit de voorwaarden en is dus nimmer met de cliënt afgesproken.

Er ontstaat een leemte in de overeenkomst. Deze leemte moet volgens de Commissie ingevuld worden naar redelijkheid en billijkheid ex artikel 6:248 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek. De commissie bepaalt naar redelijkheid dat de consument er op mocht vertrouwen dat de kredietvergoeding de trend van de marktrente zou volgen. Dat betekent dat Finata een variabele basisrente aan de consument in rekening mag brengen die de marktrente volgt, te vermeerderen met een vaste opslag.

Voorbeeldberekening van de schade

Een consument die € 89.000,= leent en daarvoor op 1 januari 2003 6,803% rente betaalt, betaalt op 1 januari 2003 een basisrente (EURIBOR 3 maands) van 3,26% en een opslag op de basisrente van 3,493% (samen 6,8% effectief). Ondanks dat de basisrente tot januari 2006 daalt tot 2,2% houdt Finata de rente op 6,803%. Vanaf 1 januari 2006 tot 1 januari 2009 stijgt de basisrente naar 5,1%. Finata verhoogt de rente naar 10,2%. De opslag bedraagt in 2009 5,1%. De basisrente daalt vanaf 1 januari 2009 tot 1 juli 2013 naar 0,21%. Finata houdt de rente op 9,2%. Dat is een opslag van 9%. Ten opzichte van 1 januari 2003 brengt Finata een opslag in rekening die ongeveer 5,5% hoger ligt. Procentueel lijkt dat niet hoog, maar het betekent dat Finata in 10 jaar tijd ongeveer € 13.000,= meer aan de consument in rekening heeft gebracht dan de consument op basis van het contract behoefde te verwachten. Grafisch ziet het er als volgt uit:

De schade voor de consument bevindt zich tussen de groen en paarse lijn. Door de jaren heen is er ongeveer € 13.000,= aan schade geleden. Vooral vanaf 2009 heeft Finata gewoekerd met de rente.

Conclusie

Uit de beslissing van klachtencommissie van het Kifid en de aanbeveling van de Ombudsman uit 2011 blijkt dat de bank niet zomaar de rente mag blijven verhogen zonder enige rechtvaardiging. Dit ondanks er in de algemene voorwaarden is opgenomen dat de kredietgever met inachtneming van de wet gestelde maxima, de rente mag wijzigen.

Maakt ook u gebruik van het financiële product 'Continu krediet' van de Finita BANK of een soortgelijk product van een andere bank? Dan bestaat de kans dat ook u afgelopen jaren teveel aan rente heeft betaald. Zorg dat u tijdig schriftelijk protesteert. De zaak verjaart dan mogelijk of u krijgt tegengeworpen dat u niet o tijd heeft geklaagd.